Gemeente Amsterdam

Raadscommissie voor Financiën, EconomischeZaken, Deelnemingen,
Lucht- en Zeehaven,Duurzaamheid en Circulaire Economie

Agenda, 9 september 2021

Tijd: 13:30 tot 17:00 uur Locatie: De Raadzaal / Digitaal

1	**Algemeen deel**
a	Opening procedureel gedeelte
b	Mededelingen
c	Vaststellen agenda
d	Conceptverslag van de openbare vergadering van de Raadscommissie FED d.d. 1 juli 2021
e	Termijnagenda, per portefeuille
f	TKN-lijst
g	Ingekomen stukken Stadsdeelcommissies

2	**Inhoudelijk deel**
a	Opening inhoudelijk gedeelte
b	Inspreekmoment Publiek
c	Actualiteiten

d Rondvraag

Annotatie plaatsing transformator / compact station Breughelstraat

Waarom is het nodig om dit compact station te plaatsen?
Dit compact station wordt geplaatst om het net te verzwaren. Dit is hier nodig omdat Liander anders een vraag naar extra vermogen uit de buurt niet kan realiseren.

Wat is er aan de hand?

- Liander begint 26 augustus met het plaatsen van een middenspanningsruimte / compactstation op de Breughelstraat in Amsterdam Zuid.
- De bewoners zijn het niet eens met de locatie omdat zij hierin niet zijn gekend en protesteren door zich in het werkgat te verzamelen met koffie en een picknicktafel.
- Het werk is stilgelegd en het gat is (tijdelijk) gedicht.
- Via AT5 hebben de bewoners een podium gekregen voor hun actie. Er is door bewoners een advocaat ingeschakeld. Deze heeft zich nog niet officieel gemeld bij de gemeente

Waarom deze locatie volgens de gemeente
Binnen een beperkte straal moest een locatie voor een traforuimte gezocht worden. Na een vergeefse zoektocht of dit conform het stedelijke beleid ergens inpandig kon is gekozen voor een plek in de openbare ruimte. We letten dan op het stadsgezicht, vrij doorloopruimte, verkeersveiligheid, hinder voor bewoners, bestaande ondergrondse infrastructuur, bomen en boomwortels.
Dit gebied valt onder het Rijksbeschermd Stadsgezicht Plan Zuid. Bouwwerken in de groene allee Apollolaan zijn vanuit de ruimtelijke kwaliteit daarom ongewenst. Binnen de woonstraten zijn deze in plaats van geparkeerde auto's goed in te passen. Deze locatie is na een schouw en nader onderzoek als beste uit de bus gekomen.

Gevolgde procedure
Het project heeft het WIOR-proces doorlopen om een WIOR-vergunning te krijgen.
Onderdeel is een BLVC-plan. Hierin staat op welke wijze de omgeving wordt geïnformeerd. In deze communicatie is echter geen aandacht voor de locatiekeuze. Er heeft hierover geen communicatie of publicatie plaatsgevonden.
Liander had de bouw van de trafo moeten aankondigen, volgens het BLVC plan. Dit is nagelaten door de aannemer van het werk. Dit zou echter alleen de aankondiging betreffen van de werkzaamheden die al helemaal gepland en definitief waren.

De procedurele conclusie is dat op basis van de geldende regels iedereen de bestaande routes heeft gevolgd tbv de plaatsbepaling. De effectieve conclusie is echter dat bewoners in dit proces niet zijn gekend, ook niet in de laatste fase en daarom de mogelijkheid kregen zich als verrast op te stellen bij het graven van het gat.

NB Vanuit deze situatie is boven water gekomen dat de bewoners in de straat op 19 juli een verzoek per mail hebben ingediend bij de gebiedsmakelaar Apollobuurt om van de Breughelstraat een autovrije straat te maken met plantenbakken, moestuin en bijenhotel. Op maandag 23

augustus is door de gebiedsmakelaar hierop gereageerd met informatie om dit plan verder uit te werken.
Qua timing is dit extra ongelukkig in combinatie met de plaatsing van het transformatorhuisje.

Vervolgafspraken nav onstane situatie
De stadsdeelregisseur namens V&OR heeft contact opgenomen met de bewoners en bespreekt met hen de vervolgstappen die er door hen zijn te nemen om hun wensen kenbaar te maken. Welke dat precies zijn en of en hoe daarop kan worden gereageerd is nu nog niet aan te geven. Er is nog geen formeel bezwaar ingediend.

Wat leren we hiervan
Deze case toont een aantal risico's in het huidige WIOR proces. Er loopt momenteel een actie onder regie van V&OR voor verbeteringen. Vanuit deze case is duidelijk geworden wat in de keten verbeterd moet worden:

- Het WIOR proces houdt bij dit type objecten nu geen rekening met inwoners en hen al dan niet informeren of laten participeren bij de planvorming en plaatsbepaling.
- Tussen stadsdelen en directies afstemmen wie er op welke manier moet acteren en communiceren als bewoners het niet eens zijn met een locatie.
- Per stadsdeel zijn de werkprocessen rondom de WIOR nog steeds verschillend

Planning hiervan is nog niet bekend maar heeft mede naar aanleiding van deze case de aandacht..

Liander en de gemeente zijn vanuit het programma EVA Elekctriciteitsvoorziening Amsterdam bezig met een plan en planning voor de uitrol van de versterking van het elektriciteitsnet. Het plaatsen van meer transformatorhuisjes is hier onderdeel van. Vanuit het programma EVA worden hierover updates gegeven.

Ondertussen vinden al op vele plekken aanpassingen plaats zoals de case van de Breughelstraat aantoont.

Onderwerp: IPCC-rapport

Vraag van Nadif
Onlangs publiceerde het IPCC enkele rapporten over klimaatverandering.
Heeft u deze rapporten bestudeerd?
Gaat Amsterdam hierop reageren?
Hebben de rapporten directe consequenties voor het beleid?

Annotatie

Heeft u deze rapporten bestudeerd?

Ja. Uit het nieuwe beoordelingsrapport van het IPCC uit augustus 2021 blijkt onder andere dat de 1,5 graden opwarming al over 10 jaar is bereikt, sneller dan eerder was ingeschat. Deze temperatuurverandering heeft invloed op talloze weers- en klimaatextremen overal ter wereld (zoals hittegolven, hevige regenval en droogte). Het IPCC heeft voor het eerst aangegeven dat de invloed van de mens hierop, door de uitstoot door CO_2, onmiskenbaar is. Alleen bij een sterke wereldwijde reductie van de CO_2-uitstoot kan de temperatuurstijging beperkt blijven.

Gaat Amsterdam hierop reageren?

Op dit moment gaat Amsterdam hier niet op reageren. Het IPCC heeft in augustus alleen het 1e deel van het rapport gepubliceerd: de natuurwetenschappelijke basis van klimaatverandering. In 2022 volgen rapporten over de gevolgen van klimaatverandering en mogelijkheden om de CO_2-uitstoot zo snel mogelijk te verlagen. Het KNMI publiceert dit najaar hun nieuwe Klimaatsignaal. Deze rapporten houden we nauwlettend in de gaten. Indien nodig zullen we daarop reageren.

Hebben de rapporten directe consequenties voor het beleid?

Amsterdam heeft heel ambitieuze CO_2-reductiedoelstellingen die zijn opgenomen in de Routekaart Klimaatneutraal. Het IPCC-rapport is een stimulans om door te gaan met het zo snel mogelijk klimaatneutraal maken van de stad. Dit najaar gaat een mini burgerberaad hiervoor aanvullende maatregelen inventariseren. Bij de uitvoering van het beleid lobbyen we momenteel actief richting het Rijk voor het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen en passende regelgeving.

Amsterdam heeft daarnaast in 2020 een strategie vastgesteld op gebied van het klimaatadaptief maken van de stad, in aansluiting op het nationale Deltaprogramma. De ambitie is dat Amsterdam in 2050 zo goed mogelijk voorbereid is op het veranderende klimaat.

Ik moedig alle partijen aan om in hun nieuwe verkiezingsprogramma's CO_2-reductie en klimaatadaptatie prominent op te nemen en dit te onderbouwen met een financiële paragraaf.

Punt Nijssen VVD over stedelijke klankbordgroep reflectiefase RES
Datum: 8-9-2021
Opsteller [redacted]

Raadslid Nijssen vraagt naar de samenstelling van de stedelijke klankbordgroep, de vier lokale klankbordgroepen en thematische begeleidingsgroepen. Hij wil een transparant overzicht van de deelnemers ontvangen en weten wat de precieze rol is van de groepen.

Voorstel reactie.
U kunt lid Nijssen verwijzen naar de raadsbrief d.d. 7 september jl.

- De samenstelling van de stedelijke en lokale klankbordgroepen en thematische expert- en begeleidingsgroepen is nog niet bepaald.
- Het raadslid kan een overzicht ontvangen van de belangenorganisaties per groep zodra de groep is samengesteld en een constituerend vergadermoment heeft plaatsgevonden.
- Voor het maken van de selectie geeft het Nederlands Platform Burgerparticipatie Overheidsbeleid (NBPO) advies. Het NBPO is opgericht met het doel om burgerparticipatie te bevorderen bij plannen en projecten die gevolgen hebben voor de kwaliteit van de woon- en werkomgeving van bewoners.
    - Het advies van het NBPO wordt gebaseerd op de motivatie van de belanghebbenden bij de aanmelding voor een groep. De uitdaging zit in zoveel mogelijk perspectieven in een groep te borgen en tegelijk de groep qua omvang werkbaar te houden.
- Na de selectie van deelnemers ontvangen deze een uitnodiging voor een eerste bijeenkomst begin oktober.
- Het doel van de groepen is vanuit verschillende perspectieven stedelijke, lokale of thematische activiteiten te begeleiden. De specifieke opdracht aan de groepen volgt in een brief aan de betrokkenen. De numerieke samenstelling van de groepen is niet van belang, omdat het niet zo is dat de meerderheid van een groep iets bepaald. De gemeente weegt de inbreng van de groep af en bepaalt de vervolgstap.
- Er is geen hiërarchie tussen de groepen. Er zijn alleen verschillen in activiteiten die de groepen begeleiden.
- De gemeente heeft organisaties benaderd, die op stedelijk niveau direct of indirect betrokken zijn bij het RES-proces of zich eerder al bij de gemeente gemeld hebben, om een eerste inzage te krijgen in wie belangstelling heeft om deel te nemen. Deze lijst weerspiegelt geenszins een toekomstige mogelijke samenstelling van een van de groepen.

Annotatie bij De Telegraaf artikel *Nul ruimte voor kostenreductie*
dd. 7 september 2021
van [redacted], Ruimte en Duurzaamheid, team Energietransitie Gebouwde Omgeving

Aanleiding
Het De Telegraaf artikel *Nul ruimte voor kostenreductie* trekt in twijfel of het mogelijk is om tot 50% kostenreductie te komen. Het artikel lijkt te zijn geschreven n.a.v. de Raadsinformatiebrief dd 26 augustus tbv een afdoening toezegging bij Voortgang Duurzaam Economisch Herstel. Onderstaande passage uit die brief lijkt de aanleiding:

> "De reden om nu met subsidie de investering mogelijk te maken en tot uitvoering over te gaan, is dat er ervaring kan worden opgedaan in de uitvoering van het aanleggen van de warmtenetten op wijkniveau. Dit moet leiden tot meer efficiëntie bij het aanleggen van warmtenetten in het vervolg, zodat de kosten hiervoor dalen. Het uiteindelijke doel is om tot 50% kostenreductie te komen. Ook wordt onderzocht of het met publiek-private financiering mogelijk is om woningen goedkoper aan te sluiten op het warmtenet."

Reactie
Dat beide hoogleraren aangeven dat 50% kostendaling niet realistisch is, klopt gezien het perspectief dat zij kiezen. Afgaande op de korte quotes gaan zij uit van alleen de infrastructuur in de straat: de losstaande activiteiten als gleuven graven en pijpen lassen en het inkopen van de benodigde materialen zal niet zomaar met tientallen procenten goedkoper worden. Echter, de gehele keten beschouwend zijn er wel degelijk grote kansen voor kostenreductie.

- De belangrijkste is het vollooprisico. Een warmteleverancier weet vooraf niet hoeveel klanten op de aan te leggen infrastructuur gaan aansluiten, en al helemaal niet wanneer deze gaan aansluiten. Die onzekerheid vertaalt zich in een forse risicopremie die zij in rekening brengen. Door dat risico significant te verlagen, kunnen de aansluitkosten tot duizenden euro's per woning dalen. De belangrijkste partij die dat risico kan verlagen, is de rijksoverheid. Als zij (met wetten) voldoende duidelijkheid verschaffen over hoe warmtebedrijven hun geld kunnen verdienen en wanneer bewoners van het aardgas gaan, heeft dat een enorme impact.
- Aangezien de Rijksoverheid, ondanks herhaalde verzoeken daartoe van ons en andere gemeenten, hier geen aanstalten mee lijkt te maken, zijn wij in gesprek met derden om gezamenlijk te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om met een publiek-privaat financieel instrument mogelijkheden zijn het vollooprisico zoveel mogelijk buiten de aansluitkosten te houden. De gesprekken zijn nog in een prille fase. Als het uiteindelijk gaat lukken, dan duurt dat nog zeker een jaar. Zodra daar meer over bekend is, dan hoort u daar van.
- Waar nog aanzienlijk geld valt te sparen is in het efficiënter gereed maken van een woning voor aansluiting op een warmtenet. Er is ruimte voor verbeterde concepten voor het binnen in de woning uit te voeren installatiewerk. De kostenpost binneninstallatie is nu nog groot.

- Verder valt er natuurlijk veel geld te besparen indien partijen in de keten samenwerken en werkzaamheden op elkaar afstemmen. Werk-met-werk maken. Hierover hebben wij vaker gesproken.
- Gezamenlijke opdrachtgeverschap / aanbesteding door partijen kan ook voordelen bieden. Naast lagere inkoopkosten liggen grotere voordelen bij afstemmen van planningen en werkzaamheden. Als het lukt om namens alle betrokkenen één partij opdrachtgever te laten zijn voor alle werkzaamheden in een buurt, dan biedt dat vele voordelen. Dat geldt voor infrastructurele werkzaamheden in de straten, maar zeker ook voor de werkzaamheden binnen. Per buurt zijn in de regel meerdere gebouweigenaren betrokken. Als één partij verantwoordelijk wordt voor de hele buurt, kunnen er grote efficiëntieslagen gemaakt worden. Dat vergt een nieuwe manier van denken en werken voor alle betrokkenen.

Bij nieuwbouw zijn we dat warmteleveranciers steeds scherper inschrijven bij nieuwe concessies. Bijvoorbeeld bij de recente gunning aan Eneco van de concessie voor warmte- en koudesysteem voor drie deelgebieden in Amsterdam Overamstel. Een element als vollooprisico speelt bij nieuwbouw geregeld in mindere mate, maar deze ontwikkeling geeft aan dat er wel degelijk ruimte is voor kostendaling. Of dat uiteindelijk 50% wordt is natuurlijk de vraag. Indien alle betrokken partijen meewerken – en vooral het Rijk – moeten we een heel eind komen.

Uit de Telegraaf: 'Nul ruimte voor kostenreductie'
door [redacted]
Amsterdam - *Amsterdamse woningen aansluiten op warmtenetten kost handenvol geld. Dat blijkt uit een raadsbrief van wethouder Marieke van Doorninck (GL) die hoopt dat de kosten op termijn dalen. Experts twijfelen aan de haalbaarheid.*
De hoofdstad wil versneld van het gas af - tien jaar eerder dan de rest van Nederland - en ziet in warmtenetten een duurzaam alternatief. Dit zijn ondergrondse leidingstelsels met water dat is opgewarmd door bijvoorbeeld datacentra of afvalverbranding om woningen te verwarmen.
Maar de eerste bulk woningen laten aanhaken - wat door de wethouder de 'onrendabele top' wordt genoemd - blijkt peperduur. Het warmtebedrijf en woningcorporaties betalen rond 20.000 euro per woning, schrijft Van Doorninck (GL). ,,Het gaat hier om kosten voor werkzaamheden die nodig zijn om van een aardgasgestookte woning naar een aardgasvrije woning te gaan."
Naast het Rijk trekt ook Amsterdam de knip: vijfduizend euro per woning. De wethouder hoopt dat de opgedane ervaring op termijn leidt tot goedkopere aansluitingen, schrijft Van Doorninck, die een kostenreductie van 50 procent als doel heeft gesteld.
Door beter en efficiënter samen te werken, zegt de wethouder. ,,Ook is het aansluiten van bestaande woningen relatief nieuw ten opzichte van nieuwbouw, dus ook daar kunnen we nog veel van leren om elders weer te kunnen toepassen."
[redacted] *(Erasmus Universiteit) vindt 50 procent reductie aan de 'optimistische kant'. Meters maken leidt niet per se tot een forse kostenreductie, zegt* [redacted]*, die erop wijst dat een warmtenet in feite 'verouderde techniek' is en 10 à 20 procent realistischer acht.*
Hoogleraar energietransitie [redacted] *(TU/e) ziet 'nul' ruimte. ,,Het aanleggen van warmtenetten doen we al honderden jaren. Dat is gewoon een pijp in de grond leggen en een huis*

aansluiten", stelt de hoogleraar, die wel ruimte ziet voor technische innovatie waarbij afnemers van een warmtenet bijvoorbeeld onderling energie uitwisselen. ,,Maar een geavanceerder warmtenet leidt juist tot hogere aansluitkosten."
Welke wijken in aanmerking komen is nog onbekend.

Onderwerp: Duurzaamheidsraad Amsterdam

Vraag van lid Kuiper (Christen Unie)
Tijdens de Commissie FED van 1 juli 2021 heeft lid Kuiper (Christen Unie) een vraag gesteld over de Duurzaamheidsraad Amsterdam.

Annotatie
Kan de Wethouder van Doorninck nagaan of er statuten zijn?
Ja, er is een Huishoudelijk Reglement. In het HR staan ook opgenomen een actuele lijst van alle partijen en/of personen die deelnemen aan de Duurzaamheidsraad Amsterdam.

Bespreekpunten

Deelnemingen

3 Vaststellen van de Nota beleidskader verbonden partijen 2021
Nr. VN2021-015383

Economische Zaken

4 Kennisnemen van de reactie op motie 1252 van 18 december 2020 inzake Leegstand in tijden van woningnood) en afdoening toezegging van 4 maart 2021 inzake het afsluiten van convenanten 'leegstand op buurtniveau' met vastgoedeigenaren en biz'en
Nr. VN2021-019765

Duurzaamheid en Circulaire Economie

5 Raadsinformatiebrief over de voortgang gesprekken met meest energie-intensieve organisaties van Amsterdam Nr. VN2021-016946

Bij de bespreking aanwezig: [redacted] o6[redacted] /[redacted]@amsterdam.nl[redacted] [redacted] o6[redacted] /[redacted]@odnzkg.nl

Kern van het besluit
Het advies dat voorkomt uit de brief 'Voortgang gesprekken met meest energie-intensieve organisaties van Amsterdam' schept duidelijkheid over:

a. Korte, middellang en lange termijn toepassingen die helpen bij het versnellen van de energietransitie bij de grote uitstoters.
b. De gesprekken met de grote uitstoters was de eerste stap in de richting van een terugkerend dialoog tussen de gemeente Amsterdam (GA) en de gevestigde bedrijven om te onderzoeken waar er samenwerking nodig is om de ambities voor de energie-transitie te behalen.
c. De gesprekken bevestigde dat een gemeenschappelijk uitvoering essentieel is om een duurzaam ecosysteem te realiseren. Dat vergt een verdere professionalisering van de samenwerkingsrelatie met duidelijkheid over de verschillende rollen.
d. Naast de stappen die worden genomen voor het onderzoek van de CES is het belangrijk dat op het niveau van de regio Amsterdam samenwerking met de geïnterviewde partijen door te zetten, zodat we de rollen binnen de energietransitie helder kunnen invullen, met respect voor ieders rol, positie, en expertise.

Wel / geen controversiële besluiten
Geen

Mogelijke discussiepunten / achtergronden
Naar aanleiding van dit advies zijn er vervolgstappen in gang gezet: Om de ambities voor de energie-transitie te behalen en een duurzaam ecosysteem te realiseren, wordt nauw samengewerkt met het Havenbedrijf, OD, provincie en bedrijven. Financiële, technologische en ruimtelijke factoren maken dat deze transitie niet over één nacht ijs gaat. Daarom breiden we onze instrumenten uit door:

- Samen met het OD en de Haven een project opzetten voor een gemeenschappelijke monitoringssystematiek: in kaart brengen van daadwerkelijke uitstoot, nu en geprognotiseerd. Het doel is om inzicht te krijgen in welke opgave er voor ons ligt, en wat voor impact onze acties hebben.
- Organiseren netwerktafels met de energie-intensieve organisaties. Het doel van de netwerktafels zal zijn: uitwisselen kennis, opzoek naar synergie mogelijkheden, en ruimte om eventuele zorgen te bespreken. De energiescan die bij Cargill is uitgevoerd kan als startpunt dienen om bij andere bedrijven hier uitwerking aan te geven. De gesprekken zullen erop gericht zijn om samen in beeld krijgen wat de juiste acties zijn om CO_2 reductie te realiseren.

Historie rondom deze besluiten en dossiers
Op 7 februari 2019 heeft raadslid de heer Biemond bij de bespreking van de Routekaart Klimaatneutraal Amsterdam 2050 verzocht om een lijst van de tien grootste CO_2 uitstoters op Amsterdams grondgebied. Op 23 april 2019 heb ik u een brief gestuurd met een top tien van deze bedrijven. In die brief gaf ik aan dat de GA - als onderdeel van de uitvoering van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal – samen met het OD in gesprek zou gaan met deze bedrijven over de mogelijkheden om hun productieprocessen te verduurzamen en CO_2-uitstoot te verminderen. De nu voorliggende informatiebrief is ingegaan op de uitdagingen waar deze sectoren voor gesteld staan, de sturingsmogelijkheden en de wijze waarop we vanuit de GA – in samenwerking met partners – in verschillende termijnen werken aan een toekomst voor een klimaat neutrale industrie.

Overlap met andere portefeuilles
Nee

Mogelijke vragen met antwoorden
Vraag: Albemarle produceert katalysatoren die hoofdzakelijk worden gebruikt bij de raffinage van aardolie om er benzine en dieselolie van te maken. Doodlopende weg. Albermarle kan opgeheven, meteen ook heel veel ruimte voor woningbouw en groen. Daarom geldt: "Albemarle geeft aan meer milieuruimte nodig te hebben voor een duurzame alternatieve energievoorziening voor haar installaties, hetgeen op gespannen voet staat met de ontwikkeling van het Hamerkwartier." Niet doen. Niet méér ruimte maar minder.

- **Antwoord:** Tussen GA en Albemarle lopen gesprekken om te kijken hoe Albemarle duurzamer kan opereren. Albemare verbruikt een aanzienlijke hoeveelheid aardgas, met een forse CO_2 uitstoot 81 kton.
    - Albemarle is eigenaar van de locatie van vestiging. De gemeente is met verschillende portefeuilles (R&D, EZ en G&O) een gemeenschappelijk visie aan het creëren hoe om te gaan met o.a. de grote uitstoot.
    - Albemarle heeft tot nog toe slechts een zeer abstracte visie gedeeld over hun verduurzaming. Daarnaast wordt er door de gemeente vraagtekens gezet t.a.v. de haalbaarheid van deze visie. Ze zien bv. waterstof als een mogelijkheid om het energieverbruik te verduurzamen. Deze plannen lijken niet goed doorgedacht i.v.m. de kosten, het gebruik en infrastructuur van waterstof.
    - Door de gemeente is de bereidheid uitgesproken om een deel van het Hamerkwartier voorlopig niet in ontwikkeling te nemen "te bevriezen", zodat partijen in samenspraak onderzoek kunnen doen naar o.a. de impact van de verduurzaming van Albemarle. Het overleg hierover is in een impasse beland Verschillende portefeuilles van de gemeente werken samen aan een gemeenschappelijke boodschap richting Albemarle.

Vraag: Bunge: Geen ruimte voor dit soort grootschalige Soja-overslag in de haven. Door de hogere CO_2 prijs van het rijk zullen ze wel moeten investeren in duurzamere energie. Laten we vooral niet zelf bijlappen voor de verhuizing van een economische activiteit die we niet meer nodig hebben."

- **Antwoord:** Dit standpunt is kennis van genomen. Uiteindelijk is niet de visie /niet het belang dat bedrijven verhuizen en in het buitenland alsnog CO_2 gaan uitstoten. Wanneer

er een mogelijkheid is om in samenwerking tot een duurzame oplossing te komen zullen we die serieus nemen.

Vraag: UMC: opmerkelijk dat die hun eigen centrales hebben. Lijkt grote kans te bieden. Ben heel benieuwd naar vervolgstappen. Verouderde gebouwen ook een kans (veel te winnen). Moet daar niet een speciaal traject van gemaakt met relevante partners?

- **Antwoord:** Het is altijd heel gebruikelijk geweest dat een ziekenhuis een eigen centrale bezit; gezien het belang van een continuïteit in energievoorziening. In de visie van de gemeente onderschrijven we dat de wens tot meer duurzaamheid in energieopwekking en gebouwen wenselijk is. UMC is, met de gemeente, bezig aan het organiseren van een routekaart hoe de transitie naar een duurzamer energiesysteem gemaakt dient te worden. Dit gebeurt in een goede samenwerking. Daarnaast is de opgave ook onderdeel in gesprekken met het Rijk.

Vraag: Cargill**:** Waarom heeft: "De gemeente Amsterdam heeft bezwaar aangetekend bij Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag) tegen de vergunningverlening (voor de biomassaketel)?."

- **Antwoord:** Graag verwijs ik naar de stukken die TKN zijn meegestuurd over dit onderwerp naar deze raadsvergadering ('Intrekken bezwaar op besluit omgevingsvergunning Cargill Multiseed B.V.'). Als daar vragen over zijn adviseer ik u deze stukken te piepen voor bespreking in de Commissie.

Economische Zaken

6 Vaststellen 21 nieuwe biz-verordeningen en intrekken van 40 biz-verordeningen Nr. VN2021-021886

Duurzaamheid en Circulaire Economie

7 Elektriciteitsnetwerk Amsterdam Nr. VN2021-017657

Bij de bespreking neemt naast u plaats: [redacted]

Binnengekomen vragen
Stijn Nijssen (VVD): Congestie op net groot probleem, horen geluiden bedrijven die niet aan de stekker kunnen. Wij zien dat Liander en gemeente hard eraan werken; maar over hoeveel bedrijven gaat het nou die niet aangesloten kunnen worden, zijn er nog meer toekomstige bedrijven die dit probleem ondervinden en wat gaan we hieraan doen?

Op dit moment is er aan één bedrijf in de haven (logistiek centrum) een transportbeperking opgelegd. Over het algemeen kan gezegd worden dat de komende jaren veel grootverbruikers te maken gaan krijgen met dit probleem. Concreet zijn er bij Liander op dit moment ca. 25 ontwikkelingen (bestaande en nieuwe klanten) in beeld die mogelijk een transportbeperking krijgen opgelegd. Het gaat hierbij om ontwikkelingen zoals logistieke bedrijven, industrie, kantoren en datacenters.
Of een bedrijf een transportbeperking krijgt opgelegd is afhankelijk van verschillende factoren. Liander zal iedere aanvraag individueel beoordelen. Pas daarna wordt bepaald of een klant al dan niet een transportbeperking krijgt.

Wat gaan we doen:
- Versneld netwerk uitbreiden. We dringen aan bij Liander om planningen en prioriteringen duidelijk te maken. Gemeente helpt bij planvormingsprocessen.
- Vraag- en aanbodsturing. Liander doet onderzoek naar congestiemanagement
- Tijdelijke oplossingen (zoals tijdelijke transformatoren en batterijen)
- Met grootverbruikers in gesprek of zij hun piekvraag kunnen reduceren

Voor veel van deze oplossingen hebben we betere wet- en regelgeving van het Rijk nodig. We treden in gesprek met hen over:
- de juiste financiële condities voor een tijdige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk;
- wet- en regelgeving in te voeren waarbij eerder en meer mogelijkheden ontstaan voor het in balans brengen van vraag en aanbod;
- samen met ons en andere maatschappelijke partijen te zorgen voor tijdig beschikbaar krijgen van voldoende technisch personeel;
- mogelijkheden te onderzoeken waarmee meer regie kan worden gevoerd op ontwikkelingen, om te voorkomen dat niet één ontwikkeling beslag legt op de capaciteit van een heel gebied.

Kern van het besluit
Nvt

Wel / geen controversiële besluiten
Nvt

Mogelijke discussiepunten / achtergronden
Naar aanleiding van raadsinformatie brief aan de commissie FED en RO van 24 juni inzake de aankondiging van congestie in 2 gebieden in Amsterdam. Die is gepiept door lid Van Lammeren.

Op 16 september moet Liander voor nog eens 2 andere gebieden congestie aankondigen in Amsterdam. Deze informatie is echter nog niet publiek en kan pas op 16 september gedeeld worden met de Raad. Gemeld kan worden dat we in Amsterdam vaker te maken zullen krijgen met congestie en dat de Raad over de actuele situatie op 16 september zal worden geïnformeerd d.m.v. een Raadinsformatiebrief.

Op 24 juni zijn er schriftelijke vragen gesteld door de leden Néhmé en Martens (VVD) n.a.v. de aangekondigde congestie. Deze zijn nog niet beantwoord. Beatwoording volgt in de week van 20 september. Antwoorden op de vragen zijn ook meegenomen in deze annotatie.

Op 28 september is een technische sessie georganiseerd. Hierin zal Liander een nadere toelichting geven over congestie.

Verantwoordelijkheden: Netbeheerders hebben de wettelijke taak om inwoners en bedrijven van stroom te voorzien. Gemeente helpt hierbij waar het kan.

Historie rondom deze besluiten en dossiers
Op 24 juni heeft Liander congestie aangekondigd voor 2 gebieden in Amsterdam. De verwachting is dat dit niet de laatste keer zal zijn dat een dergelijke aankondiging gedaan moet worden.

Oorzaak: De congestie ontstaat doordat de vraag naar elektriciteit, ten gevolge van economische ontwikkeling, digitalisering, gebiedsontwikkeling en elektrificatie van mobiliteit, industrie en warmtevoorziening in Amsterdam zo snel stijgt dat Liander hierop niet tijdig haar netwerk heeft kunnen uitbreiden.

Impact: Liander kan nieuwe grootverbruikers (onderwijsinstellingen, supermarkten, kantoren, horeca, grootschalige laadinfra, industrie, etc.) van elektriciteit die zich hier willen vestigen pas weer capaciteit leveren nadat het elektriciteitsnet is uitgebreid of als er oplossingen beschikbaar zijn die meer capaciteit creëren. Voor beide gebieden heeft Liander netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen. Voor woningbouw heeft Liander capaciteit gereserveerd. Deze plannen kunnen daarom doorgaan. Beide knelpunten hebben géén impact op consumenten en ondernemers die al een contract met Liander hebben. Ook heeft het géén betrekking op terugleveren van elektriciteit via (duurzame) opwek.

Oplossingen: Het netwerk moet worden uitgebreid. In Buiksloterham/Overhoeks is dit in Q1 2023 gereed. In het westelijk havengebied in 2026. Daarnaast worden mogelijkheden voor vraag- en aanbodsturing onderzocht. Dit om de vermogensvraag te reduceren.
Voor uitbreiding hoogspanningsnetwerk zal uiterlijk december 2021 een ontwikkelkader TKN naar de Raad gaan. Hierin hebben Liander, TenneT, PoA en Gemeente Amsterdam de strategie voor uitbreiding netwerk gezamenlijk bepaald.
Op Strandeiland is recent de bouw gestart van een onderstation. Deze voorziet in de vraag van nieuwe ontwikkelingen, maar ontlast ook bestaande onderstations in Amsterdam.

Overlap met andere portefeuilles
Voldoende stroom is belangrijk voor veel ontwikkelingen in Amsterdam:

- Economische ontwikkeling (economische zaken, Everhardt)
- Woningbouw (wonen, Wedemeijer)
- Gebiedsontwikkeling (grondzaken, van Doorninck)
- Ontwikkelingen in de haven (lucht- en zeehaven, Everhardt)
- Elektrificatie mobiliteit (verkeer, vervoer en luchtkwaliteit, de Vries)
- Aardgasvrij (Duurzaamheid, van Doorninck)

Gemeente Amsterdam is voor 9% aandeelhouder van Alliander (deelnemingen, Everhardt)

Mogelijke vragen plus antwoorden:

V: Welke rol spelen datacenters in het congestievraagstuk?
A: Datacenters leggen een groot beslag op het elektriciteitsnetwerk. De vestiging van één datacenter kan de capaciteit van een heel gebiedsontwikkelingsproject in beslag nemen. Er is een vestigingsbeleid datacenters waarin de groei gemaximeerd is op 67 MVA per jaar. Ter vergelijking: Onderstation Westhaven heeft een capaciteit van ca. 70 MVA.
De sterke groei van datacenters in de afgelopen jaren heeft er voor gezorgd dat er een groot beslag is gedaan op het elektriciteitsnetwerk. Dit is dus op sommige plekken in de stad een belangrijke reden dat onderstations aan hun capaciteitsgrenzen zitten.
De laatste jaren zien we de groei van nieuwe datacenters stagneren in Amsterdam. Er is ook vrijwel geen ruimte meer in de stad voor dit soort functies. Dit kan betekenen dat er ook een minder beroep op het elektriciteitsnetwerk gedaan gaat worden.
Er zijn nog enkele ontwikkelingen van datacenters bekend in Zuidoost, Nieuw West, Oost en het Havengebied die een groot beslag op het netwerk leggen. Deze zijn echter al enkele jaren in het vizier. Daarna lijkt er geen grote groei meer te komen.
.

V: Wat betekent dit voor de ambities van de gemeente Amsterdam in de RES?
A: In een sterk verstedelijkt gebied als Amsterdam is opwek van duurzame elektriciteit over het algemeen goed in te passen. In de themastudie elektriciteit (mei, 2021) is uitgerekend dat de hoeveelheid duurzame opgewekte elektriciteit uit het RES bod niet tot knelpunten leidt op het niveau van verdeelstations. Op lokaal niveau (distributienet) kunnen soms knelpunten ontstaan door inpassing van grote hoeveelheden zonnepanelen.

Schriftelijke vragen VVD (Néhmé en Martens)

V: In hoeverre worden de capaciteitsproblemen veroorzaakt door de energietransitie (stoppen met aardgas en overstappen op stroom)? En in hoeverre belemmeren de capaciteitsproblemen juist de energietransitie?

A: De capaciteitsproblemen worden veroorzaakt door een stapeling van ontwikkelingen. De overstap van aardgas naar andere energiebronnen is er hier één van. Hierdoor wordt een gedeelte van de bedrijfsprocessen steeds meer geëlektrificeerd. Dit zorgt ervoor dat elektrische vermogensaanvragen van bedrijven groter worden. Ook woningen maken steeds meer gebruik van elektriciteit voor verwarmen en koken. Dit zorgt met name voor een hoger piekvermogen, het energieverbruik van huishoudens in het algemeen zien we juist afnemen.

Andere oorzaken zijn economische ontwikkeling, digitalisering, groei van de stad, elektrificatie van mobiliteit.

Over het algemeen geldt dat de knelpunten op het elektriciteitsnetwerk impact hebben op vrijwel alle ontwikkelingen van grootverbruikers in de stad, ook op ontwikkelingen die verband hebben met de energietransitie.

V: Het college wil niet in 2050 maar in 2040 een aardgasvrij Amsterdam realiseren. Er is vaak gewaarschuwd voor overhaast stoppen met aardgas, onder andere omdat het elektriciteitsnet een versnelde transitie niet zou kunnen dragen. Speelt de 2040-ambitie volgens het college een rol bij de huidige capaciteitsproblemen?

Voor specifiek de huidige capaciteitsproblemen in Buiksloterham/Overhoeks en Westhaven geldt dat de Amsterdamse aardgasvrij ambitie geen rol speelt. Het gaat hier immers om gebiedsontwikkeling waarbij aardgasvrij bouwen een landelijke wettelijke verplichting is en om grootschalige ontwikkelingen in het havengebied. De snelheid waarmee deze ontwikkelingen plaatsvinden i.r.t. het tempo waarmee Liander haar netwerk kan uitbreiden is de belangrijkste oorzaak voor de huidige capaciteitsproblemen.
Het aardgasvrij maken van de bestaande stad (waar de opgave m.n. ligt) is een proces dat lang zal duren. Met de transitievisie warmte zijn de plannen van de gemeente bekend en kan Liander zicht hierop voorbereiden.

V: Liander stelt dat particuliere consumenten en ondernemers geen gevolgen ondervinden van het capaciteitsgebrek. Klopt dit naar mening van het college?

A: We hebben Liander gevraagd om medio september met een scherper beeld te komen over de gevolgen. Liander heeft aangegeven dat particuliere consumenten en ondernemers met kleinverbruikaansluitingen geen hinder ondervinden van de afgekondigde congestie in Buiksloterham en in het westelijk deel van de Haven. Het college heeft echter opgemerkt dat de consumenten en ondernemers ook gebaat zijn bij de ontwikkeling van voorzieningen in het gebied waar zij gevestigd zijn. Daarom is het zaak om te voorkomen dat deze ontwikkelingen niet kunnen worden voorzien van elektriciteit. Naast beter inzicht verschaffen, hebben we Liander dan ook verzocht om zich nadrukkelijk in te spannen voor het mogelijk maken van de voorzieningen en aangeboden om hierbij te helpen waar nodig. We maken een complete stad, hierbij zijn ook voorzieningen als scholen, supermarkten en horeca nodig.

V: Zijn er aanvragen voor elektrische laadpalen afgewezen door Liander vanwege capaciteitsproblemen? Zo ja, waar en hoe vaak?

A: Er zijn op dit moment geen elektrische laadpalen afgewezen door Liander vanwege de capaciteitsproblemen. Deze hebben een kleinverbruiksaansluiting. Liander heeft aangegeven dat alle ontwikkelingen met een kleinverbruiksaansluiting doorgang kunnen hebben.

V: Kan het college cijfermatig toelichten of en zo ja in hoeverre de capaciteitsproblemen de woningbouw nadelig beïnvloedt? Is de bouw van woningen uitgesteld? Zo ja, hoeveel woningen betreft het en hoelang duurt het uitstel?

A: Liander heeft aangegeven dat de woningbouw in de gebieden waar nu congestie wordt afgekondigd niet nadelig wordt beïnvloed. Voor de bij Liander bekende plannen van woningbouw geldt dat de benodigde capaciteit voor die plannen al zijn meegenomen in de prognoses en daarvoor is reeds voldoende elektrisch vermogen gereserveerd.

Voor de gebiedsontwikkeling wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden de reserveringen die Liander heeft gedaan voor nieuwe woningen kunnen worden gebruikt voor de overige functies die deel uitmaken van de gebiedsontwikkelingen. Nu wordt door Liander alleen vermogen gereserveerd voor nieuwe woningen terwijl in de gebieden niet alleen woningen maar hele nieuwe stadsbuurten met ook winkels, horeca en andere voorzieningen worden ontwikkeld. In Amsterdam streven we naar een complete stad. Mochten er geen mogelijkheden zijn kan de woningbouw wel nadelig beïnvloed worden. Ontwikkelingen bestaan in Amsterdam namelijk vaak uit gedeelten voorzieningen (supermarkten, scholen, etc.) en gedeelten woningen.

V: De vestiging van diverse grootverbruikers staat momenteel on hold, volgens Liander fabrieken, horeca, supermarkten etc. Om welke bedrijven gaat het precies? En hoeveel banen gaan hiermee naar schatting van het college gemoeid? Oftewel, wat doet het capaciteitsgebrek met de werkgelegenheid?

A:. Over het algemeen kan gezegd worden dat de komende jaren veel grootverbruikers te maken gaan krijgen met dit probleem. Concreet zijn er bij Liander op dit moment ca. 20 ontwikkelingen (bestaande en nieuwe klanten) in beeld die mogelijk een transportbeperking krijgen opgelegd. Het gaat hierbij om ontwikkelingen zoals logistieke bedrijven, industrie en datacenters. Om welke bedrijven het precies gaat kan Liander vanwege privacywetgeving niet met ons delen.

V: Hoe verslechteren de capaciteitsproblemen naar mening van het college het vestigingsklimaat voor bedrijven in Amsterdam?

A: Een goed vestigingsklimaat wordt bepaald door een combinatie van beschikbaarheid van talent en personeel, goede infrastructuur via verschillende modaliteiten, een prettige en levendige leefomgeving met cultuur en voorzieningen, onderwijsmogelijkheden en stabiele politieke en monetair systeem. Een robuuste energie-infrastructuur is daarbij van belang. De knelpunten van nu stellen de stad voor uitdagingen die niet onoverkoombaar zijn. Om het vertrouwen te behouden is het belangrijk om inzicht te geven in de wijze waarop gemeente en netbeheerders deze uitdagingen te lijf gaan. Hiervoor wordt binnen het programma EVA onder andere gewerkt aan een ontwikkelkader. Hierin zal geschetst worden waar en op welk moment nieuwe elektriciteitsinfrastructuur zal worden gerealiseerd of oude uitgebreid. Investeringen in de stad worden voor een langere periode gedaan en Amsterdam kan, in combinatie met de andere krachten en kwaliteiten van de stad, een belangrijke speler blijven met een gunstig vestigingsklimaat.

V: Liander verwacht dat er op meer plekken schaarste kan ontstaan. Welke plekken betreft het?

A: Ook in andere gebieden in de stad is de situatie zorgelijk en bestaat het risico dat Liander in de nabije toekomst het congestieniveau van geel naar oranje moet verhogen. Dit hangt af van de snelheid van de ontwikkelingen in de stad én van de snelheid waarmee zij het elektriciteitsnet kan

uitbreiden. Op 16 september krijgt de Raad een update over de laatste stand van zaken op het elektriciteitsnetwerk

V: In het Parool gaf wethouder Van Doorninck aan meer mogelijkheden te willen om grootgebruikers af te dwingen minder elektriciteit te gebruiken. Waarom wil het college dit? En hoe ziet het college deze mogelijkheden concreet voor zich?

A: Netbeheerders zijn gehouden aan het non-discriminatoir handelen. Dit betekent dat zij altijd verplicht moeten aansluiten, ongeacht de vraag van de klant en de capaciteit op het netwerk op dat moment. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat één ontwikkeling beslag legt op de capaciteit van een heel gebied. Het zou helpen wanneer er meer instrumenten beschikbaar komen om grootverbruikers te bewegen om zelf maatregelen te treffen om hun piekverbruik omlaag te brengen. Bijvoorbeeld door slim energiemanagement, tijdelijke opslag of het omlaag brengen van het energieverbruik tijdens piekuren (bijvoorbeeld door 's nachts te laden).
Daarnaast moet het mogelijk zijn om een maatschappelijke afweging te maken bij ontwikkelingen. Hiervoor gaan we in gesprek met het Rijk. We bespreken welke mogelijkheden de huidige wetgeving biedt en welke verandering in wetgeving ons hierbij kan helpen

8 Kennisnemen van de raadsinformatiebrief pilot Burgerberaad duurzaamheid Nr. VN2021-019625

Bij de bespreking aanwezig:
[redacted] telefonisch via [redacted]

Kern van het besluit:
Nvt.

Wel / geen controversiële besluiten
Nvt.

Mogelijke discussiepunten / achtergronden
Naar aanleiding van raadsinformatie brief aan de commissie FED en KDD van 6 juli 2021 ivm start voorbereidingen mini burgerberaad Duurzaamheid. Die is gepiept door lid Van Lammeren.

Historie rondom deze besluiten en dossiers
Aanleiding hiertoe is de inschatting van CE Delft, dat de CO_2-uitstoot in 2030 naar verwachting tussen de 7% en 54% lager is dan in 1990. Het meest optimistische scenario ligt in lijn met de geambieerde 55%. Met de huidige voorgenomen maatregelen is de prognose 37% reductie en zoeken we dus nog wegen om alsnog richting de 55% reductie te gaan. Het college heeft u daarbij ook aangegeven deze opgave met de stad te willen gaan onderzoeken. Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Om de kracht en ideeën van de Amsterdammer ten volle te benutten organiseert het college in november een mini burgerberaad Duurzaamheid. De uitkomsten ervan worden naar verwachting nog dit jaar aan de Wethouder en Raad aangeboden. Het college kiest voor een mini burgerberaad omdat een volledig burgerberaad niet mogelijk is, mede gezien de verkiezingen in maart 2022.

Tijdens het mini burgerberaad gaan ongeveer 100 ingelote deelnemers van 16 jaar en ouder uit Amsterdam en Weesp in een korte, intense periode samen met onafhankelijke experts en begeleiding aan de slag. Op basis van uitgebreide informatie en overleg in meerdere sessies doen zij aanbevelingen over beleid rondom extra maatregelen die genomen kunnen worden om de klimaatdoelstellingen te halen. Met deze groep willen we een zo representatief mogelijke afspiegeling van de Amsterdamse samenleving vormen.

Overlap met andere portefeuilles
We gaan experimenteren met een mini burgerberaad in Amsterdam in de portefeuille Duurzaamheid. Dit heeft overlap met Democratisering – portefeuille Groot Wassink. Beide commissies zijn dan ook geïnformeerd over de start van de voorbereidingen.

Mogelijke vragen plus antwoorden

Waar gaat het mini burgerberaad over?
De deelnemers wordt gevraagd om met additionele maatregelen te komen om de 55% CO_2 reductie doelstelling in 2030 van Amsterdam te bereiken.

Wie mogen mee doen?
Alle inwoners van Amsterdam en Weesp van 16 jaar en ouder zijn onderdeel van de groep waaruit een representatieve steekproef wordt genomen. Uiteindelijk zullen ca 100 mensen aan het mini burgerberaad deelnemen.

Met welk mandaat gaat het mini burgerberaad aan de slag?
Het burgerberaad wordt gevraagd naar maatregelen – additioneel – om de 55% reductiedoelstellingen te behalen. Het college streeft ernaar om zich te committeren aan de uitslag, binnen randvoorwaarden, van het mini burgerberaad. Deze precieze randvoorwaarden worden momenteel nog uitgewerkt.

Wanneer vindt het mini burgerberaad plaats?
Het mini burgerberaad staat gepland voor begin november.

Waarom heet het een mini burgerberaad?
Het is een mini burgerberaad omdat het in een redelijk korte termijn plaats vindt. Hiermee hebben we de meest optimale vorm gekozen binnen de beperkte mogelijkheden in de tijd voor de verkiezingen. We hebben met het mini burgerberaad de kans om te oefenen met het burgerberaad en te leren hoe we dit in de toekomst goed kunnen faciliteren en toepassen in de stad.

Wat gebeurt er met de uitkomsten?
Het college verwacht dat de randvoorwaarden aanwezig zijn voor de deelnemers om tot passende aanbevelingen te komen. De wethouder zal de uitkomsten voorleggen aan de raad en het college. De opvolging van eventuele besluiten zal een taak zijn voor het volgende college.

We informeren u daarvoor nog over de voortgang van het proces van het mini burgerberaad en hoe u de aanbevelingen krijgt aangeboden. De opvolging van eventuele besluiten zal een taak zijn voor het volgende college.

Achtergrond: De randvoorwaarden worden in de komende weken uitgewerkt zodat de uitkomsten daadwerkelijk bijdragen aan de CO_2 reductie doelstellingen van Amsterdam. Binnen deze randvoorwaarden wil het college de uitkomsten ook volledig en een-op-een voorleggen aan de raad, zonder daarin te "shoppen". Wethouder van Doorninck spreekt in de BW van 7-9 over het commitment dat zij wil geven aan het burgerberaad.